

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФІНАНСОВА ІГРОТЕКА “STEPS TO SUCCESS”

Навчальний практикум для підвищення фінансової грамотності студентів
економічних і неекономічних спеціальностей усіх форм навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
фінансів, банківської справи
та страхування
Протокол № 1
від «27» серпня 2019 р

ЧЕРНІГІВ ЧНТУ 2019

Фінансова ігротека «Steps to Success». Навчальний практикум для підвищення фінансової грамотності студентів економічних та неекономічних спеціальностей усіх форм навчання / Укл.: Ремньова Л.М., Парубець О.М., Панченко О.І., Штирхун Х.І. – Чернігів: ЧНТУ, 2019. – 35 с.

Укладачі: Ремньова Людмила Михайлівна, кандидат економічних наук, професор
Парубець Олена Миколаївна, доктор економічних наук, професор
Панченко Олена Іванівна, кандидат економічних наук, доцент
Штирхун Христина Ігорівна, кандидат економічних наук, доцент

Відповідальний за випуск: Дубина М.В., завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, доктор економічних наук, професор

Рецензент: Ільчук В.П., доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. МОДУЛЬ «ІГРОВИЙ МАРАФОН У КРАЇНУ ФІНАНСІВ».....	6
1.1 Гра «Фінанси у повсякденному житті» в інтерактивному сервісі Kahoot.....	6
1.2. Гра «Гроші люблять розумних».....	8
1.3. Гра «Гроші люблять кмітливих».....	9
1.4. Гра «Національна валюта».....	10
1.5. Гра «Фінансовий пазл».....	12
2. МОДУЛЬ «ЗАКОНИ ПРИМНОЖЕННЯ ГРОШЕЙ».....	13
2.1. Гра «Поле Чудес».....	13
2.2. Фінансовий тренажер «Управляй грошима ефективно».....	14
2.3. Експрес-тест «Який з Вас вийде бізнесмен?».....	18
2.4. Смарт-майстерня з фінансового планування життя.....	20
3. ВАРІАНТИ ВІДПОВІДЕЙ ДО ЗАВДАНЬ.....	31
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	34

ВСТУП

Підвищення рівня фінансової грамотності студентів економічних та неекономічних спеціальностей в умовах проведення реформи фінансової децентралізації та формування громадянського суспільства відноситься до найважливіших завдань, які потребують негайного вирішення. Згідно зі статистичними даними, рівень фінансової грамотності студентської молоді є недостатнім для прийняття раціональних фінансових рішень у професійному та повсякденному житті. Відсутність розвитку навичок критичного мислення, роботи в команді, співпраці один з одним потребує доповнення освітнього середовища інтерактивними методиками навчання, які дають змогу розкрити особисті здібності студентів у процесі опанування фінансових знань та краще зрозуміти сучасні економічні явища, що відбуваються під впливом процесів глобалізації та інтеграції у сучасному світі.

Фінансова ігротека **“STEPS TO SUCCESS”** спрямована на підвищення рівня фінансової грамотності, обізнаності і культури студентів економічних та неекономічних спеціальностей усіх форм навчання вищих навчальних закладів.

До основних очікуваних результатів фінансової ігротеки можна віднести:

- підвищення рівня фінансової грамотності та посилення фінансової інклюзії студентської молоді у вирішенні суспільно важливих завдань на державному та місцевому рівнях;

- популяризація вітчизняного і зарубіжного досвіду проведення заходів з формування фінансової культури у студентської молоді;

- розвиток інформаційно-комунікаційної взаємодії студентів між собою та представниками влади та бізнес-структур;

- отримання навичок креативного та критичного мислення задля планування фінансового майбутнього, раціонального розподілу особистих фінансових ресурсів та прийняття ефективних фінансових рішень;

- згуртування студентів задля досягнення спільних цілей щодо практичного втілення ідей підвищення рівня фінансової культури та фінансової грамотності населення України;

- підвищення розуміння особистої участі кожного студента у розбудові фінансово спроможної держави, а саме головне, зрозуміти, що фінансовий добробут країни починається з кожного її громадянина.

Мета фінансової ігротеки – використання інтерактивних методів для підвищення рівня фінансової обізнаності студентів економічних та неекономічних спеціальностей, формування їх обачної поведінки при управлінні особистими фінансами та прийняття обґрунтованих фінансових рішень.

Завдання:

- підвищення обізнаності студентів економічних і неекономічних спеціальностей про основні фінансові категорії та формування їх зацікавленості у фінансовій освіті;

- стимулювання обачної та свідомої поведінки студентів неекономічних спеціальностей у сфері успішного управління особистими фінансами у професійному зростанні з метою накопичення коштів на реалізацію фінансової мети та створення особистого капіталу;

- опанування принципів складання особистого (сімейного) бюджету.

Учасники ігротеки: студенти економічних і неекономічних спеціальностей.

Формат ігротеки: виконання в ігровій формі завдань з фінансової тематики.

Допоміжні матеріали: проектор, смартфони, дидактичні матеріали для виконання завдань та фішки.

Фінансова ігротека проводиться у два модулі:

Перший модуль – «Ігровий марафон у країну фінансів»:

- Гра «Фінанси у повсякденному житті» в інтерактивному сервісі Kahoot.
- Гра «Гроші люблять розумних».
- Гра «Гроші люблять кмітливих».
- Гра «Національна валюта».
- Гра «Фінансовий пазл».

1

Другий модуль – «Закони примноження грошей»:

- Гра «Поле Чудес».
- Фінансовий тренажер «Управляй грошима ефективно».
- Експрес-тест «Який з Вас вийде бізнесмен?».
- Смарт-майстерня з фінансового планування життя.

2

ПЕРШИЙ МОДУЛЬ - «ІГРОВИЙ МАРАФОН У КРАЇНУ ФІНАНСІВ»

1.1 ГРА «ФІНАНСИ У ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ» В ІНТЕРАКТИВНОМУ СЕРВІСІ КАНОТ

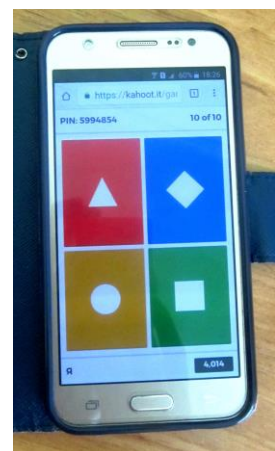
Учасники розбиваються на 2 команди. На одну команду потрібен один смартфон з доступом до Інтернету. Ведучий заходить за посиланням <https://create.kahoot.it/details/0e59c048-6041-4af2-a2c8-155c8b06272d>, нажимає на кнопку **Play as guest**, обирає формат гри, після цього у ведучого на екрані з'являється **Game Pin** (кожного разу він різний). Потім кожна команда повинна зайти зі смартфона за посиланням <https://play.kahoot.it>, а завдання ведучого – продиктувати **Game Pin** гравцям, яке вони повинні ввести у відповідне вікно.

Після цього, кожна команда має придумати собі назву та ввести її. Далі на екрані по черзі з'являються 10 питань, на кожне з яких відводиться по 30 секунд на обрання правильної серед 4 варіантів відповіді.

Хто правильно й швидше відповість на запитання, той набирає більшу кількість балів. А та команда, яка після 10 запитань набирає найбільшу кількість балів, стає переможцем та отримує фішку.

Вигляд з проектору

Вигляд зі смартфона

Запитання:

	1. Трохи схибив, так в той же момент ринок захопить твій....	
	а) конкурент	б) опонент
	в) референт	г) претендент
	2. Економічна порода собак – це...	
	а) лабрадор	б) такса
	в) бульдог	г) вівчарка
	3. Яку країну називають банкіром усього світу?	
	а) Японія	б) Німеччина
	в) Швейцарія	г) Швеція
	4. На ім'я якої комахи був названий ринок, де продаються старі речі та дрібні товари з рук?	
	а) блоха	б) муха
	в) бджола	г) метелик
	5. Бажання та спроможність купити товар – це	
	а) пропозиція	б) попит
	в) нужда	г) потреба
	6. Підвищення цін – це ...	
	а) дефляція	б) інфляція
	в) дефіцит	г) профіцит
	7. Позика, видана під певні відсотки, – це ...	
	а) акція	б) облігація
	в) депозит	г) кредит
	8. Справи в нас підуть на лад, ми в кращий банк внесли свій ...	
	а) клад	б) оклад
	в) вклад	г) уклад
	9. Торговельний майданчик, на якому відбувається торгівля товарами або цінними паперами – це ...	
	а) біржа	б) ринок
	в) казна	г) фірма
	10. Діяльність людей зі створення матеріальних і духовних благ, трудовий процес – це ...	
	а) праця	б) ринок
	в) біржа	г) фірма

1.2 ГРА «ГРОШІ ЛЮБЛЯТЬ РОЗУМНИХ»

Учасники діляться на 2 команди. Необхідно вставити необхідні слова (зелений колір) у пропуски (жовтий колір). Команда, яка швидко виконає завдання за умови правильності усіх відповідей, стає переможцем та отримує фішку.

Нажити багато грошей – хоробрість, зберегти їх – мудрість, а вміло витратити –	капітал
Ніколи не економте на рекламі, охороні та ... – і ваші справи підуть вгору	завтра
Якщо ти купуєш те, що тобі не потрібно, то незабаром будеш продавати те, що тобі ...	інфляція
... – гарний слуга, але поганий хазяїн	страхуванні
Пам'ятайте, що гроші мають властивість ...	мистецтво
Частина багатства, яку ми жертвуємо, щоб примножити своє багатство – це ...	потрібно
... відрізняються кращою пам'яттю, ніж боржники	примножуватись
Гроші для людей розумних складають засіб, для дурнів – ...	кредитори
Бідний, невдалий, нещасливий і нездоровий – це той, хто часто використовує слово ...	гроші
Податок, що може вводиться без прийняття закону – це ...	ціль

1.3 ГРА «ГРОШІ ЛЮБЛЯТЬ КМІТЛИВИХ»

Формується дві команди учасників. Кожній з них видається 5 кубиків з літерами українського алфавіту на кожній з граней. Ведучий задає запитання.

Необхідно якомога швидше вгадати відповідь та скласти це слово із кубиків. За кожну правильну відповідь учасники отримують фішку.

Запитання:

1. Особливий товар, що є загальною еквівалентною формою вартості інших товарів та послуг.
2. Організована система збору, нагромадження, обробки, групування, узагальнення і реєстрації (фіксації) необхідної інформації або її сукупних даних.
3. Економічна одиниця, що наймає фактори виробництва для виготовлення продукції.
4. Предмети матеріального світу, які перебувають у власності суб'єкта.
5. Гроші або матеріальні цінності, одержувані внаслідок якої-небудь діяльності.
6. Бажання і можливість купівлі товару покупцями.
7. Те, що ми можемо придбати на ринку.
8. Найпоширеніший державний податок на певні продукти масового попиту (наприклад, на предмети розкоші, тютюн, алкогольні напої, коштовні метали).
9. Акт отримання об'єкта з передачею чогось натомість.
Підказка: бартер іншими словами.
10. Можливість виникнення несприятливої ситуації або невдалого результату виробничо-господарської або будь-якої іншої діяльності.
Підказка: Подія, здатна завдати грошові збитки, покриття яких гарантує договір страхування.

1.4 ГРА «НАЦІОНАЛЬНА ВАЛЮТА»

Необхідно підібрати фото відомого історичного діяча, яка зображений на лицьовому боці відповідного номіналу. Команда, яка швидше впорається із завданням, отримує фішку.

<p>1</p>	<p>5</p>
<p>2</p>	<p>6</p>
<p>3</p>	<p>7</p>
<p>4</p>	<p>8</p>
<p>9</p>	

А

Б

В

Г

Д

Е

Ж

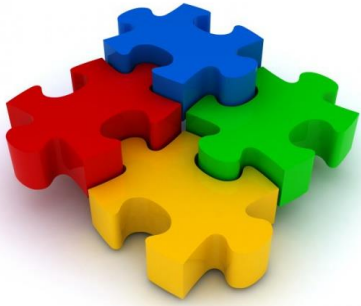
З

К

1.5 ГРА «ФІНАНСОВИЙ ПАЗЛ»

На картках написані склади, з яких необхідно скласти 10 фінансових слів та пояснити їх зміст. Команда, яка випередила іншу у виконанні завдання, стає переможницею та отримує фішку.

ві	ва	кре	фі
тал	по	гро	дит
ток	ди	си	пі
нан	ція	жет	денд
бюд	лю	ка	при
ші	та	кон	рен
ток	да	ку	бу

Підведення підсумків 1 модулю

Підрахунок кількості фішок,
визначення переможців

ДРУГИЙ МОДУЛЬ – «ЗАКОНИ ПРИМНОЖЕННЯ ГРОШЕЙ»

2.1 ГРА «ПОЛЕ ЧУДЕС»

Що треба знати при заощадженні грошей?

Гроші можна заробити, а можна заощадити.

Що можна зробити з заощадженими грошима, аби їх зберегти?

Можна, звичайно, сховати їх вдома, але кращий варіант, треба їх вигідно вкласти, щоб гроші працювали.

Тобто, якщо людина заощадить гроші, то вона може на них заробляти.

І тут постає вибір, куди вкласти гроші.

Куди ви будете вкладати заощаджені кошти?

Туди, де вас умовляють якнайшвидше вкласти гроші та обіцяють вам великі відсотки?

Ніколи не погоджуйтесь і пам'ятайте казку «Буратіно». Саме на основі цієї казки побудована гра «Поле чудес».

Учасникам надається монета, яка символізує певну суму коштів, якими можна розпоряджатися. Представники казки «Буратіно», Кіт Базіліо та лисиця Аліса умовляють ці кошти вкласти у Фінансову піраміду, яка розташована на Полі чудес, і обіцяють великі прибутки, причому миттєво.

А викладач розповідає про ризики, які існують та пропонує інші варіанти: вкласти гроші в банк на депозитний рахунок, оформити поліс страхування життя тощо.

Завдання полягає в тому, що учасники повинні вирішити, куди вкласти кошти.

2.2 ФІНАНСОВИЙ ТРЕНАЖЕР «УПРАВЛЯЙ ГРОШИМА ЕФЕКТИВНО»

Для формування інвестиційного менталітету студентам пропонують пояснити, як вони розуміють зміст відомих висловів.

«Якщо ви не управляєте грошима – гроші управляють вами» (Сенека)

«Думай, перш ніж вкладати гроші, і не забувай думати, коли вже вклав їх» (Ф. Дойл)

«Державні фінанси – це мистецтво передавати гроші з рук у руки доти, поки вони не зникнуть» (Р. Сарнофф)

«Кредитори відрізняються кращою пам'яттю, ніж боржники» (Б. Франклін)

«Банкір – це людина, що готова дати вам у борг, якщо ви надасте доказ того, що гроші вам не потрібні» (М. Прокноу)

«Нажити багато грошей – хоробрість, зберегти їх – мудрість, а вміло витратити – мистецтво» (Б. Авербах)

«Якщо ти купуєш те, що тобі не потрібно, то незабаром будеш продавати те, що тобі необхідно» (Б. Франклін)

Формується дві команди, кожній з яких пропонується розглянути комікс та пояснити недоліки антиінвестиційного менталітету, коли всі зароблені гроші одразу витрачаються і не створюються заощадження, які можна було б інвестувати. За результатами командної роботи студенти повинні запропонувати можливі напрямки інвестування своїх заощаджень.

Антиінвестиційний менталітет!!!

Після цього викладач розповідає стародавню **легенду про таємницю створення шахової дошки**, що якнайкраще ілюструє силу дії експоненти.

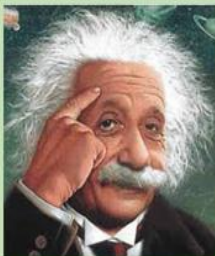
1	2	4	8	16	32	64	128
256	512	1024	2048	4096	8192	16384	32768
65K	131K	262K	524K	1M	2M	4M	8M
16M	33M	67M	134M	268M	536M	1G	2G
4G	8G	17G	34G	68G	137G	274G	549G

Короткий зміст легенди: коли індуський цар запропонував винахіднику шахів будь-яку нагороду за винахід такої цікавої гри, той поросив, щоб у першу клітинку шахової дошки поклали 1 зернину пшениці, другу - 2, третю – 4, четверту – 8, п'яту – 16, шосту – 32 і т.д. до 64 клітини. Цар здивувався такій мізерній нагороді. Але яким же було його розчарування, коли виявилось, що потрібне число зерен становило 18446744073709551 615. Такої кількості зерен не було в усій країні. Відомо, що кубічний метр пшениці вміщує близько 15 мільйонів зерен. Отже, нагорода винахідника шахів повинна була б зайняти об'єм приблизно 12 000 000 000 000 м³, або 12 000 км³. При висоті комори 4 м і ширині 10 м довжина її простяглася б на 300 000 000 км, — тобто вдвоє далі, ніж від Землі до Сонця.

Після такого яскравого прикладу студентам пропонується розглянути

Складні відсотки - найпотужніша сила в природі

(Альберт Ейнштейн)

Складні відсотки нараховують відсотки на відсотки; ваш внесок зростає з неймовірною швидкістю експоненти, перетворюючи ваш стартовий капітал у прибуткову фінансову машину.

відкритий ще Альбертом Ейнштейном механізм дії складних відсотків як найпотужнішої сили в природі, що дозволяє перетворити стартовий капітал у прибуткову фінансову машину. Для цього розглядається наступний приклад.

Стартова сума – 50 000 грн.

Сумарний прибуток через 15 років:	<u>1 варіант</u> 150 000	<u>2 варіант</u> 720 351
-----------------------------------	-----------------------------	-----------------------------

ВАМ ЦЕ ЦІКАВО?

Розв'язок

Початкова сума: 50 000 грн.
Процентна ставка: 20% річних

	Простий відсоток		Складний відсоток	
	Сума	Прибуток за рік	Сума	Прибуток за рік
Через 1 рік	60 000	10 000	60 000	10 000
Через 2 роки	70 000	10 000	72 000	12 000
Через 3 роки	80 000	10 000	86 400	14 400
Через 4 роки	90 000	10 000	103 680	17 280
Через 5 років	100 000	10 000	124 416	20 736
Через 6 років	110 000	10 000	149 299	24 883
Через 7 років	120 000	10 000	179 159	29 860
Через 8 років	130 000	10 000	214 991	35 832
Через 9 років	140 000	10 000	257 989	42 998
Через 10 років	150 000	10 000	309 587	51 598
Через 11 років	160 000	10 000	371 504	61 917
Через 12 років	170 000	10 000	445 805	74 301
Через 13 років	180 000	10 000	534 966	89 161
Через 14 років	190 000	10 000	641 959	106 993
Через 15 років	200 000	10 000	770 351	128 392
Сумарний прибуток:		150 000		720 351

Після цього студентам пропонується ознайомитися з фінансовими порадами та висловити своє відношення до них (згоден і вже використовую / згоден і буду використовувати в найближчому майбутньому / не зовсім згоден, тому що ... / зовсім не згоден, тому що / інший варіант.

ФІНАНСОВІ ПОРАДИ

1. Вкладайте гроші в себе. Ваші знання та навички, отримані в університеті, принесуть вам більше доходу і зроблять вас більш конкурентоспроможними на ринку праці.
2. Дуже обережно використовуйте ризикові інструменти – Форекс, ПФи, довірче управління і т. ін.
3. Найкращий засіб накопичення – банківський вклад з щомісячним поповненням і капіталізацією відсотків.
4. Слідкуйте за своїми фінансами. Поставте лічильники (на воду, газ і т.д.). Купіть проїзний квиток. Скористайтесь акцією і оплатуйте проїзд на транспорті смартфоном з використанням QR-коду. Користуйтеся знижками у магазинах.
5. Обережно користуйтеся кредитними картками (лише в межах пільгового періоду). Живіть відповідно до своїх фінансових можливостей.
6. Створіть щось своє, те, що вам більше всього подобається. Згуртуйтеся з друзями і однодумцями і почніть свій проект, яким ви будете займатись із задоволення і який буде вам приносити прибуток.
7. Розпочніть накопичувати свій власний пенсійний фонд, що дозволить вам бути фінансово незалежним у другій половині життя.

2.3 ЕКСПРЕС-ТЕСТ «ЯКИЙ З ВАС ВИЙДЕ БІЗНЕСМЕН?»

Враховуючи важливість накопичення капіталу для подальшого створення власного бізнесу, студентам пропонується пройти невеличкий тест для визначення свого підприємницького потенціалу.

Запитання	Варіанти відповідей	Кількість балів
1. Наскільки якісними будуть Ваші товари чи послуги?	а) я купуватиму товари сумнівної якості і буду намагатись їх продати	1
	б) такі ж якісні, як у конкурентів	2
	в) вони мають бути кращими, ніж у конкурентів, і приносити прибуток	3
	г) якість має бути найвища і я не пошкодую на це витрат	4
2. На який ризик Ви готові піти у житті?	а) жодного ризику	1
	б) якомога менше	2
	в) досить високий, але якщо в цьому є потреба	3
	г) я отримую задоволення від ризиків	4
3. Чому ви присвячували найбільше часу у дитинстві?	а) розвагам	1
	б) навчанню	2
	в) я завжди знаходив способи заробити	3
	г) я весь час присвячував програмуванню	4
4. Як добре Ви справляєтесь з невдачами?	а) погано, я впадаю у відчай	1
	б) мені важко, але я сподіваюся на краще	2
	в) невдачі мені не подобаються, але я впрягаюся в роботу	3
	г) немає такого поняття як невдача, є лише нові можливості	4
5. Наскільки вправно Ви управляєте своїми фінансами?	а) у моїх фінансах панує цілковитий хаос, я маю борги	1
	б) коли я маю гроші, то все витрачаю	2
	в) я веду облік своїх доходів та витрат	3
	г) я без проблем нарощую заощадження	4

Запитання	Варіанти відповідей	Кількість балів
6. Що б Ви зробили, якщо б Вам запропонували гроші за Ваш бізнес?	а) скажу «Так» і насолоджуватимуся раннім виходом на пенсію	1
	б) скажу «Так» і залишуся працювати на важливій посаді	2
	в) скажу «Так» і відразу ж відкрию новий перспективний бізнес	3
	г) скажу «Ні», бо мій бізнес – це моє життя	4
7. Наскільки добре Ви вмієте делегувати завдання?	а) у цьому немає потреби	1
	б) дуже погано, тому що ніхто не зробить краще за мене	2
	в) досить добре	3
	г) дуже добре, командна робота покращує результат	4
8. Чому б Ви хотіли стати підприємцем?	а) не можу миритися із ситуацією, коли командують	1
	б) заробляти якомога більше грошей і жити в достатку	2
	в) працювати сам на себе і проводити багато часу з родиною	3
	г) мати успішний бізнес і допомогти зробити свій кращим	4
9. Скільки часу Ви готові присвячувати своєму бізнесу?	а) кілька годин на день	1
	б) 8 годин у будні, крім вихідних	2
	в) 10 годин шість днів на тиждень	3
	г) весь свій час	4

2.4 СМАРТ-МАЙСТЕРНЯ З ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ЖИТТЯ

СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ЖИТТЯ

- × планування особистих (сімейних) доходів і витрат;
- × податкове планування;
- × планування інвестицій;
- × планування навчання;
- × планування здоров'я;
- × планування одруження, народження дітей;
- × планування досугу і відпочинку;
- × пенсійне планування.

Завдання1.

Студентам пропонується проаналізувати наведені нижче визначення фінансового планування життя та на їх основі записати основні змістовні ознаки даного поняття в таблиці.

Фінансове планування життя – це:

- системний і комплексний підхід до управління особистими фінансами;
- спосіб збереження і збільшення особистих фінансових ресурсів;
- складання оптимального балансу між споживанням і накопиченням;
- пошук фінансового компромісу між бажанням «добре жити зараз» або «добре жити в майбутньому»;
- сукупність заходів спрямованих на досягнення фінансової самостійності і незалежності;
- процес прийняття особистих рішень, які можуть позитивно вплинути на Вашу фінансову спроможність у майбутньому.

Основний зміст фінансового планування життя, на мій погляд, полягає в наступному:

- 1.
- 2.
- 3.

Завдання 2.

З метою чіткого усвідомлення своєї власної мотивації студентам пропонується розглянути наведені нижче відповіді на запитання:

«Для чого необхідно здійснювати фінансове планування життя?», проаналізувати їх та записати в таблиці три основні причини складання свого власного фінансового плану.

Варіанти відповідей:

- для розробки власної фінансової поведінки в умовах постійної зміни навколишнього і внутрішнього середовища;
- для підвищення рівня власної фінансової грамотності;
- для зростання власних фінансових можливостей;
- для отримання навичок складання сімейного бюджету;
- для формування чіткого фінансового плану на майбутнє;
- для оцінки і планування доходів, витрат, кредитів, інвестицій;
- для зростання власних активів і капіталів, збереження і примноження доходів.

Я думаю

Мені потрібно скласти свій власний фінансовий план, тому що:

- 1.
- 2.
- 3.

Завдання 3.

Студентам пропонується заповнити у нижченаведеній таблиці адреси сайтів, де можна знайти інформацію стосовно здійснення фінансового планування життя та підвищення рівня особистої фінансової грамотності, відвідати ці сайти та коротко охарактеризувати основний зміст знайдених електронних ресурсів.

Як Думаю

<i>Корисна для мене інформація стосовно здійснення фінансового планування життя та підвищення рівня особистої фінансової грамотності</i>		
<i>Джерело інформації</i>	<i>Електронна адреса</i>	<i>Стисла характеристика наведеної інформації</i>
Національний Банк України		
Фонд гарантування вкладів фізичних осіб		
Незалежна Асоціація банків України		
Українська асоціація інвестиційного бізнесу		
Банки України, в тому числі: - Райффайзен Банк Аваль - Кредобанк - інші банки на вибір		
Страхові компанії України, в тому числі: - Альфа страхування - Метлайф - інші страхові компанії на вибір		
Інвестиційні компанії та фонди		
Недержавні пенсійні фонди		
Вищі навчальні заклади економічного профілю		

За результатами заповненої таблиці студенти усвідомлюють важливість розвитку співпраці в процесі фінансового планування свого життя з:

- банківськими установами з питань відкриття депозитів, оформлення кредитів, розрахунково-касового обслуговування;
- страховими компаніями стосовно страхування життя, здоров'я, майна, ризиків;
- інвестиційними фондами і компаніями з питань здійснення капітальних інвестицій (в статутний фонд підприємств, установ, організацій) та фінансових інвестицій (купівля цінних паперів); диверсифікація інвестиційного портфелю;
- недержавними пенсійними фондами щодо внесків вкладника з метою збільшення пенсійних заощаджень, отримання податкових пільг з податку на доходи фізичних осіб тощо.

ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ЖИТТЯ

Розвиток особистих компетенцій

- * Формування професійної компетентності
- * Постійне підвищення кваліфікації
- * Відвідування бізнес-тренінгів, форумів
- * Відстежування новітніх фінансових технологій

Розвиток співпраці із

- * банківськими установами – депозити, кредити, розрахунково-касове обслуговування;
- * страховими компаніями – страхування життя, здоров'я, майна, ризиків;
- * інвестиційними фондами і компаніями – здійснення капітальних інвестицій (в статутний фонд підприємств, установ, організацій) та фінансових інвестицій (купівля цінних паперів); диверсифікація інвестиційного портфелю;
- * недержавними пенсійними фондами – внески вкладника з метою збільшення пенсійних заощаджень, отримання податкових пільг з податку на доходи фізичних осіб.

Завдання 4.

Студентам пропонується ознайомитися з основними безкоштовними електронними продуктами, за допомогою яких можна здійснювати планування особистих сімейних фінансів в умовах інформатизації суспільства та заповнити нижченаведену таблицю.

Я так думаю

В процесі фінансового планування мого життя я можу скористатися наступними безкоштовними додатками для сучасних смартфонів:

Безкоштовні додатки для смартфонів	Основні особливості та можливості електронного продукту	Моє враження за 5-бальною шкалою
- Andro Money		
- Bluecoins: Finance And Budget		
- Monefy		
- «Гаманець – Фінанси і Бюджет»		
- Money Lover		
- «Особистий фінансовий менеджер»		
- «Щоденні витрати»		
- «Простий Гаманець»		
- Інші		

Завдання 5.

З метою ознайомлення з алгоритмом планування особистих фінансів студентам пропонується встановити правильну послідовність його етапів, поєднавши стрілочками правильний номер етапу та його зміст.

ЯДумаю
так

Нумерація етапу	Зміст етапу фінансового планування життя
1.	Обґрунтування всіх можливих джерел доходів
2.	Вибір професії, місця роботи
3.	Визначення життєвих пріоритетів
4.	Співставлення доходів і витрат
5.	Моніторинг змін навколишнього середовища
6.	Коригування складеного фінансового плану та внесення до нього змін.
7.	Формулювання чітких і реалістичних довгострокових цілей.
8.	Складання особистого або сімейного фінансового плану

Завдання 6.

З метою порівняння окремих стратегій збереження та збільшення особистих (сімейних) фінансових ресурсів студентам пропонується заповнити нижченаведену таблицю.

Як думаю

На мій погляд, основні стратегії збереження та збільшення особистих (сімейних) фінансових ресурсів мають наступні переваги та недоліки:

<i>Стратегія</i>	<i>Переваги та можливості</i>	<i>Недоліки та ризики</i>
Покласти кошти в національній або іноземній валюті на депозитний рахунок в банку (вклади до вимоги або строкові вклади), але не більше 200 тис. грн на рахунок в одному банку		
Інвестувати кошти в купівлю цінних паперів держави, підприємств, установ, організацій		
Взяти кредити в банку на фінансування поточних потреб, зокрема навчання, купівлю автомобіля, квартири тощо		
Купити криптовалюту – за допомогою веб-площадки біржі криптовалют, в обмінниках криптовалют, відкривши за допомогою спеціальної комп'ютерної програми або додатку для смартфона криптовалютний гаманець		
Отримати додаткові кошти від реалізації продукції підсобного господарства, здачі власного майна в оренду та інші		
Відкрити власний бізнес		
Інші варіанти		

Завдання 7.

Студентам пропонується ознайомитися з основними правилами складання особистого (сімейного) бюджету та скласти свій власний фінансовий план у нижченаведеній таблиці.

Основні правила складання особистого (сімейного) фінансового плану

Правило 50/20/30

**50% доходу повинні покривати
головні статті витрат**

30% – необов'язкові витрати;

**20% оплата кредиту, боргів,
створення резервного фонду**

Правило 80/20

**20% на погашення заборгованості
і створення резервів**

80% – на інші потреби

Правило 3 – 6 місяців

**На депозитному рахунку в банку
повинна бути сума достатня для
проживання сім'ї впродовж 3-6
місяців**

Я так **Думаю**

Мій особистий (сімейний) бюджет

Дохід	Сума доходів у гривнях	Витрати	Сума витрат у гривнях
Основні джерела:		Постійні витрати:	
		Змінні витрати:	
Додаткові джерела:		Витрати на дітей	
		Витрати на дорослих	
		Витрати на ведення домашнього господарства	
Резерви:			
		Непередбачені витрати	
Усього		Усього	
Заощадження			

Ризики, що виникають в процесі фінансового планування життя

- × Валютні
- × Інфляційні
- × Інвестиційні
- × Кредитні
- × Депозитні
- × Зниження фінансової стабільності індивіда
- × Податкові
- × Цінові

Підведення підсумків 2 модулю

Підрахунок кількості фішок,
визначення переможців

Підведення підсумків Фінансової ігротeki “*STEPS TO SUCCESS*”

Підрахунок кількості фішок,
визначення переможців

3. ВАРІАНТИ ВІДПОВІДЕЙ ДО ЗАВДАНЬ

1. МОДУЛЬ «ІГРОВИЙ МАРАФОН У КРАЇНУ ФІНАНСІВ»

1.1. Гра «Фінанси у повсякденному житті» в інтерактивному сервісі Kahoot

1. а	6. б
2. б	7. г
3. в	8. в
4. а	9. а
5. б	10. а

1.2. Гра «Гроші люблять розумних»

Нажити багато грошей – хоробрість, зберегти їх – мудрість, а вміло витратити –	мистецтво
Ніколи не економте на рекламі, охороні та ... – і ваші справи підуть вгору	страхуванні
Якщо ти купуєш те, що тобі не потрібно, то незабаром будеш продавати те, що тобі ...	потрібно
... – гарний слуга, але поганий хазяїн	завтра
Пам'ятайте, що гроші мають властивість ...	примножуватись
Частина багатства, яку ми жертвуємо, щоб примножити своє багатство – це ...	капітал
... відрізняються кращою пам'яттю, ніж боржники	кредитори
Гроші для людей розумних складають засіб, для дурнів – ...	ціль
Бідний, невдалий, нещасливий і нездоровий – це той, хто часто використовує слово ...	гроші
Податок, що може вводиться без прийняття закону – це ...	інфляція

1.3. Гра «Гроші люблять кмітливих»

1. Гроші
2. Облік
3. Фірма
4. Майно
5. Дохід
6. Попит
7. Товар
8. Акциз
9. Обмін
10. Ризик

1.4. Гра «Національна валюта»

1. К	4. Д	7. З
2. Ж	5. Г	8. В
3. Е	6. Б	9. А

1.5. Гра «Фінансовий пазл»

- Дивіденд
- Кредит
- Фінанси
- Бюджет
- Валюта
- Дефляція
- Податок
- Капітал
- Конкуренція
- Прибуток
- Гроші

2. МОДУЛЬ «ЗАКОНИ ПРИМНОЖЕННЯ ГРОШЕЙ»

2.1. Гра «Поле Чудес»

Якщо монету вкладають у банк – учасник отримує дві монети, свою монету та додаткову.

Якщо монету вкладуть в поле "дурнів" – учасник залишаться взагалі без грошей (монет).

2.2. Фінансовий тренажер «Управляй грошима ефективно»

Вільна відповідь

2.3. Експрес-тест «Який з Вас вийде бізнесмен?»

Результати тесту:

<p>Послідовник (9-15 балів) Ви – творча людина. Ви вірите, що успіх вимірюється популярністю і коли справа доходить до соціальних медіа, у Вас напевно знайдеться аккаунт в Instagram. Ви самостійно приймаєте рішення, але у разі невдачі схильні відмовитись від ідеї. Вам необхідно більше уваги приділяти плануванню свого бюджету.</p>	<p>Винахідник (16-22 балів) Ви – людина ідеї. Ви довіряєте своїй інтуїції та робите багато досліджень, тому Ви вважаєте інновації важливішими за саму компанію. У Вас є талант у створенні нових ідей та вдосконаленні уже існуючих.</p>
<p>Майстер на всі руки (23-30 балів) Ви – амбіційна та різностороння людина. Ви не боїтеся досліджувати нові тенденції або втручатися у разі потреби. Ви трохи схожі на винахідника, а це означає, що Ви повинні знайти правильних інвесторів, зацікавлених учасників та партнерів, щоб стати успішним</p>	<p>Акула бізнесу (31-36 балів) Ви – зразковий лідер. Ви без страху приймаєте на себе ризики та завжди дивитесь у майбутнє у пошуках нових вигод. Ви гнучкий, але Вам важко вчитись на своїх минулих помилках. Ви прагнете до того, щоб бути кращим серед конкурентів та примножувати багатство, не забуваючи про соціальну відповідальність бізнесу перед суспільством.</p>

2.4. Смарт-майстерня з фінансового планування життя

Завдання 5

1. Формулювання чітких і реалістичних довгострокових цілей.
2. Визначення життєвих пріоритетів.
3. Вибір професії, місця роботи.
4. Обґрунтування всіх можливих джерел доходів.
5. Співставлення доходів і витрат.
6. Складання особистого або сімейного бюджету.
7. Моніторинг змін навколишнього середовища.
8. Коригування складеного бюджету та внесення до нього змін.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бурковська А. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах : навч. посіб. / А. В. Бурковська. – К. : ЦУЛ, 2014. – 208 с.
2. Карлін М. І. Фінанси домогосподарств провідних країн світу: Навчальний посібник / М. І. Карлін, І. О. Цимбалюк – Луцьк : Вежа-Друк, 2014. – 172 с.
3. Карпінський Б. А. Фінансова система : навч. посіб. / Б. А. Карпінський. – К. : Ліра-К, 2015. – 280 с.
4. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика : навч. посіб. / Д. І. Коваленко, В. В. Венгер. – К.: ЦУЛ, 2013. – 578 с.
5. Кремень В. М., Кремень О. І. Фінанси : навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 412 с.
6. Місцеві фінанси : підручник / [О. Б. Жихор та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. П. Кириленко ; Ун-т банк. справи Нац. банку України (м. Київ). – Київ : УБС НБУ, 2015. – 579 с.
7. Стойко О. Я. Фінанси : навч. посіб. / О. Я. Стойко, Д. І. Дема; за ред. О. Я. Стойка. – К. : Алерта, 2014. – 432 с.
8. Фінанси : навчальний посібник / С. А. Кузнецова, В. М. Вареник, М. М. Вакулич; за заг. наук. ред. С. А. Кузнецової. – Дніпропетровськ : Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2014. – 384 с.
9. Фінанси : навчальний посібник [Електронний ресурс] / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.
10. Фінанси : підручник / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с.
11. Фінанси. Підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 720 с.
12. Фінанси: Навчальний посібник / Крутова А.С., Близнюк О.П., Лачкова Л.І. та ін. – Х.: Видавництво «Лідер», 2013. – 560 с.
13. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с.
14. Фінансова грамотність : навч. посібник / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К., 2013. – 311 с.
15. Шеремет О. А. Фінанси для фінансистів : підручник / О. А. Шеремет. – К. : Ліра-К, 2013. – 612 с.
16. Ярошевич Н.Б. Фінанси: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич., І.Ю.Кондрат, М.В.Ливдар. – Львів:Видавництво «Простір-М», 2018. – 298с.

Деякі елементи запропонованої фінансової ігротеки були апробовані в ЧНТУ від час проведення Global Money Week 2018 та реалізації проекту соціальної дії Фінкультурний Марафон за фінансової підтримки Британської Ради у 2019 р. , що дає підстави зробити висновок про високу ефективність використання інтерактивного методу гейміфікації для підвищення фінансової грамотності молоді.

Відеофільм можна переглянути за посиланнями:

– на каналі YouTube CNUT

<https://www.youtube.com/watch?v=zFPozzQRFZ8>

– на сайті ЧНТУ:

http://www.stu.cn.ua/news_view/2820/

Автори фінансової ігротеки

			
<i>к.е.н., професор Ремньова Л.М.</i>	<i>д.е.н., професор Парубець О.М.</i>	<i>к.е.н., доцент Панченко О.І.</i>	<i>к.е.н. Штирхун Х.І.</i>